

לשכת המדען הראשי

של הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול

קול קורא להגשת הצעות מחקר 2016

הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול ("הרשות") מעוניינת בביצוע מחקרים בתחום השימוש בסמים ובאלכוהול, במטרה להעריך את הפעילות המתבצעת בתחום זה כבסיס לגיבוש מדיניות.

עדיפות תינתן למחקרים שישלבו חשיבה רב-תחומית ו/או עבודה מעבדתית מגוונת, ויכוונו לנושאי ליבה שסומנו על ידי הרשות עם השלכות יישומיות רלוונטיות.

ניתן להגיש הצעות מחקר בכל נושא רלוונטי לתחומי עשייתה של הרשות (כמפורט בהמשך), אך תינתן עדיפות לנושאים הבאים שהינם בעלי עניין מיוחד לשנת 2016-17:

חקר היבטים תרבותיים, חברתיים קוגניטיביים והתנהגותיים הקשורים לסמים ולאלכוהול:

לדוגמה: השימוש בסמים ובאלכוהול בקרב נשים בהריון; תפיסות, עמדות, שימוש והתמכרות לקנאביס בישראל; תרבות השימוש בסמים ופיצוציות; תרבות הפנאי והשימוש בסמים ובאלכוהול; תפקיד המבוגרים המשמעותיים במניעת סמים ואלכוהול בקרב נוער; היבטים תרבותיים והתנהגותיים הקשורים לצריכת סמים בקרב תרמילאים ישראלים; חקיקה ואכיפה והשפעתם על דפוסי שימוש והתמכרות; מידת הנורמליזציה (מקובלות חברתית) של השימוש בסמים בקרב צעירים בארץ, כולל הבדלים אזוריים.

לרשות עניין מיוחד במחקרים המתמקדים באוכלוסיות ייחודיות, כגון: עולים (לרבות עולי אתיופיה, חבר העמים, צרפת ועוד), דתיים וחרדים, המגזר הערבי (לרבות בדואים, דרוזים וכו'), תרמילאים, סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה, עובדים במקומות עבודה, וכדומה - מחקרים שממצאיהם יובילו ליכולת "תפירת חליפה" ופיתוח אסטרטגיות התערבות המכוונות ומותאמות תרבותית לאוכלוסיות אלו.

הרשות מעוניינת השנה בשימת דגש על מחקרים בנושא השימוש באלכוהול ובסמים בקרב יוצאי אתיופיה (ילידי אתיופיה וישראל), לדוגמה: היבטים חברתיים-תרבותיים הקשורים בשימוש באלכוהול ובסמים; מעורבות הורים, הבדלים בין-דוריים והשפעתם על השימוש בסמים ובאלכוהול; הערכת תכניות התערבות בנושא סמים ואלכוהול בקרב אוכלוסיה זו וכו'.

אלכוהול וסמים ובטיחות בדרכים:

לדוגמה: תרבות בילוי ואחריות חברתית בהקשר לנהיגה או נסיעה עם נהג ששתה או צרך סמים; תפקיד מבוגרים משמעותיים (הורים, מורים, מדריכים וכו') במתן דוגמה ובהכוונת לקיחת אחריות בנוגע למעורבות אלכוהול וסמים בנהיגה; הבניית מנגנוני לקיחת אחריות, צריכת

חומרים ממכרים והפעלת כלי רכב דו-גלגליים לרבות אופניים עם מנוע עזר; מחקרי פעולה לבחינת אסטרטגיות התערבות ומניעה במעורבות אלכוהול וסמים בכבישים.

מחקרי הערכה של תכניות טיפול ושיקום, כולל אלו שכבר קיימות בשטח (בקרב מתבגרים ו/או בוגרים):

לדוגמה: הערכת תכניות טיפול בתחלואה כפולה - במטרה לגבש את תכנית הטיפול האידיאלית; הערכת תכניות לשיקום תעסוקתי לנגמלים מסמים ואלכוהול; הערכת טיפול במכורים לסמים או לאלכוהול דרך האינטרנט; מחקרים לפי תחומי גיל (בני נוער עד גיל 18, צעירים, בוגרים); הערכת תפקוד בוגרים של מסגרות אמבולטוריות – מחקר אורך; הערכת הטיפול בנשים מכורות; הערכת הטיפול בעולים חדשים המכורים לסמים ואלכוהול; הערכת הטיפול במסגרות שונות (קהילות טיפוליות, מרכזים אמבולטוריים, מרכזים לחלוקת מתדון ועוד); מחקרי אורך למטופלים במסגרות פנימייתיות (קהילות טיפוליות והוסטלים); מחקר משווה לכל תוכניות הטיפול בישראל, הבודק בנוסף עלות מול תועלת; מחקר משווה לתוכניות הטיפול האמבולטוריות לנוער (אל-סם, משרד הרווחה); הערכת תפקודם של בוגרי הקהילות הטיפוליות; מחקרים השוואתיים הכוללים מידע ממה שנעשה בעולם; הערכת טיפול עפ"י סוגי סמים (מענים ייעודיים לטיפול במשתמשים עפ"י סוגי סם).

מחקרי הערכה של תכניות, מודלים וגישות התערבות בתחום מניעת השימוש בסמים ובאלכוהול:

לדוגמה: הערכת פעולות מניעה בקהילה; הערכת פעולות מניעה בבתי ספר; הערכת פעילויות מניעה לנוער בסיכון (מסגרות חינוך בלתי פורמליות); הערכת פעולות מניעה במקומות עבודה, במוסדות להשכלה גבוהה או בצה"ל.

מחקרים בתחומי מדעי החיים, מדעי המוח, רפואה וכד':

הרשות מעודדת מחקרים בסיסיים בתחום הרפואה ומדעי החיים, שמטרתם לבחון גישות טיפול חדשניות או אפיון התהליכים הביולוגיים שמעורבים בתהליך ההתמכרות. הדגש יושם על מחקרים רב-תחומיים עם אופק יישומי רלוונטי לעבודת הרשות, או מחקרים עם פוטנציאל ברור לפריצת דרך בתחומי מניעת התמכרות, טיפול ושיקום של נפגעי סמים ואלכוהול. עדיפות תנתן למחקרי חלוץ (Pilot) או מחקרי היתכנות המבקשים מענק התחלתי בכדי לבסס את כיווני המחקר ולהשתמש בממצאים הראשוניים להשגת מענקי מחקר משמעותיים יותר מגורמי חוץ.

מלגות לתארים מתקדמים:

הרשות מזמינה תלמידי מחקר לתואר שני (במסלול עם תזה), תלמידי תואר שלישי ובתור-דוקטורט, שעבודת המחקר שלהם עוסקת בנושאים הרלוונטיים לרשות, להגיש בקשות למלגות.

המלגות הן בגובה של 5,000 ש"ח לתואר שני, 10,000 ש"ח לתואר שלישי ו-15,000 ₪ לבת-דוקטורט, עם אפשרות לבקשת תוספת לכיסוי עלויות ישירות של המחקר.

רשאים להגיש בקשות למלגות תלמידים שהצעת התזה או הדוקטורט שלהם אושרה על-ידי

האוניברסיטה. בתר-דוקטורנטים רשאים להגיש לאחר אישור סופי של עבודת הדוקטורט ואישור מוסד אקדמי על קבלתם כבתר-דוקטורנטים, בליווי המלצה של המנחה. מלגות לבתר-דוקטורט יינתנו עד ל-4 שנים לאחר סיום הדוקטורט.

ניתן להגיש הצעות מחקר עד לתאריך **31.7.16** בחצות על גבי "טופס בקשה למענק מחקר".

ניתן להגיש בקשות למלגות במהלך כל השנה על גבי "טופס בקשה למלגה".

הטפסים נמצאים באתר הרשות בכתובת:

<http://www.antidrugs.gov.il/template/default.aspx?catid=44>

לשאלות ולשליחת טפסים יש לפנות אל תמי טל, רכזת המחקרים בלשכת המדען הראשי, בכתובת: tamit@antidrugs.gov.il, או בטלפון 02-5675927.

בברכה,

פרופ' גל ידיד
יושב ראש ועדת מחקר

ד"ר יוסי הראל-פיש
המדען הראשי